

контексті обговорення руйнування природного середовища через бомбардування, використання гербіцидів та будівництво у природних зонах [2] .

На жаль, і стан здоров'я населення нашої держави в умовах повномасштабної війни, теж погіршується. Одним із важливих фактором підтримки здоров'я населення в умовах війни залишається валеологічна освіта, котру мають здійснювати спеціально підготовлені фахівці оздоровчої спрямованості. В сучасних умовах викладач має стати провідником ідей здорового способу життя. Процес формування здорового способу життя багатоплановий і довготривалий. Валеологія – це наука про формування, збереження, зміцнення і відновлення здоров'я людини [1, 3]. Валеологія є інтегративною наукою про здоров'я як окремої людини, так і всього людського суспільства на новому етапі його духовно-творчої еволюції, наука про спосіб життя, що включає взаємодію макро- і мікрокосмосу, тобто природи та людини.

Список використаних джерел:

1. Валеологія : навч. посіб. / упоряд.: С. В. Лукашук-Федик, Р. А. Бадюк, Р. С. Циквас. Тернопіль : Економічна думка, 2016. 194 с.
2. Кримінальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
3. Максимчук Б. А. Формування валеологічної компетентності майбутніх учителів у процесі фізичного виховання (теоретико-методичний аспект) : [монографія] / за ред. Р. С. Гуревича. Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2016. 388 с.
4. Освіта України в умовах воєнного стану. Інноваційна та проєктна діяльність : наук.-метод. збірник / за заг. ред. С. М. Шкарлета. Київ ; Чернівці : Букрек, 2022. 140 с.
5. Освітній процес в умовах воєнного стану в Україні : матеріали Всеукр. наук.-пед. підвищення кваліфікації, 3 травня-13 червня 2022 року. Одеса : ВД «Гельветика», 2022. 504 с.
6. Сасин С. М., Чонка І. І. Оцінка рівня екологічної освіти і виховання студентів. *Науковий вісник Ужгородського університету. Хімія*. 2013. № 1 (29). С. 28–32
7. Екологічна освіта, виховання і культура. URL: https://pidru4niki.com/1821071256691/ekologiya/ekologichna_osvita_vihovannya_kultura

СПІВПРАЦЯ БОТАНІЧНИХ САДІВ ТА ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ БІОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Дяченко-Богун М.М., доктор педагогічних наук, професор

Ботанічні сади в Україні є ключовими науковими установами, які відіграють важливу роль у збереженні та вивченні рослинного світу. Вони служать центрами досліджень біорізноманіття, допомагаючи зберегти рідкісні та zagrożені види рослин. Ботанічні сади надають вченим можливість проводити наукові дослідження, розширюючи наше знання про природу та екосистеми.

Паралельно з цим, ботанічні сади відіграють велике значення для біолого-педагогічної освіти. Вони надають освітні програми, екскурсії та лекції для студентів, школярів та громадян, сприяючи популяризації біології та рослинної науки. Студенти мають можливість вивчати рослини в живих умовах, що робить навчання більш практичним та захоплюючим. Ботанічні сади також сприяють формуванню екологічної свідомості та розумінню важливості збереження природи. Таким чином, ботанічні сади в Україні виконують подвійну функцію як наукові установи і освітні центри, сприяючи розвитку біологічної науки та педагогічній освіті в країні.

Для вирішення проблем динамічного розвитку біолого-педагогічної освіти у вищих навчальних закладах важливо активізувати співпрацю між університетами та ботанічними садами, залучати їх як партнерів до освітнього процесу, оновлювати навчальні програми та надавати студентам можливість отримати практичний досвід у цих унікальних установах.

Перспективні напрямки розвитку біологічної освіти у вищих навчальних закладах, з акцентом на співпрацю з ботанічними садами, включають наступне:

1. Практична освіта в ботанічних садах. Розвиток освітніх програм, які дозволяють студентам активно взаємодіяти з живою рослинністю у ботанічних садах, вчить практичним навичкам та сприяє кращому засвоєнню матеріалу.

2. Міждисциплінарність. Співпраця між факультетами біології, екології, географії, технічних наук тощо допомагає створювати комплексні курси, які відповідають сучасним вимогам.

3. Використання сучасних технологій. Інтеграція в навчальний процес віртуальних лабораторій, геоінформаційних систем та молекулярних методів дослідження, дозволяє студентам вивчати біологію на більш глибокому рівні.

4. Екологічна освіта. Підвищення уваги до екологічної освіти підвищить розуміння важливості збереження природи та біорізноманіття.

5. Співпраця з дослідницькими проектами. Залучення студентів до активної участі в дослідженнях в ботанічних садах сприяє їхньому науковому розвитку.

6. Збереження та охорона рідкісних видів. Розвиток програм збереження рідкісних рослин та організація навчальних проектів, спрямованих на їхню охорону.

7. Інтерактивні навчальні платформи. Створення інтерактивних онлайн-платформ для навчання та співпраці з ботанічними садами навіть у віддаленому режимі.

8. Підготовка до професійної діяльності. Вдосконалення освітніх програм забезпечить підготовку студентів до роботи в біологічних сферах, таких як біотехнологія, екологічне господарство, лісознавство тощо.

9. Глобальна співпраця. Розвиток міжнародних обмінів студентами та викладачами для обміну досвідом та знаннями у біології та ботаніці.

10. Наукова інкубація. Сприяння створенню наукових груп дозволять студентам займатися власними науковими дослідженнями та інноваційною діяльністю в галузі біології.

Співпраця з ботанічними садами може значно збагатити біологічну освіту, роблячи її більш практичною та захоплюючою для студентів і сприяючи збереженню рослинного різноманіття.

Перспективним напрямом розвитку співпраці ботанічних садів та наукових установ є залучення громад до просвітницької діяльності в контексті біологічної освіти, що дозволить значно покращити її якість та вплив. Ось кілька ідей:

1. Організація відкритих лекцій та семінарів. Проведення регулярних лекцій та семінарів для громадськості на теми з біології та екології. Це дозволить розповсюджувати актуальні знання та викликати інтерес до цих наук.

2. Проведення екскурсій в ботанічні сади. Організація екскурсій для студентів, школярів та громадян в ботанічні сади для навчання про рослинний світ та його важливість.

3. Волонтерська робота. Залучення волонтерів для догляду та підтримки ботанічних садів, а також для проведення освітніх заходів та розповсюдження інформації.

4. Освітні кампанії та виставки. Проведення освітніх кампаній та виставок на тему біології та екології в місцях загального споживання, таких як торгові центри, бібліотеки тощо.

5. Розробка популярних матеріалів. Створення популярних наукових матеріалів, які би були доступні громадськості, включаючи інтерактивні додатки та мультимедійні ресурси.

6. Формування громадської обізнаності. Заохочення громадян бути активними учасниками в охороні навколишнього середовища та збереженні біорізноманіття.

Залучення громад та проведення просвітницької діяльності можуть сприяти розширенню свідомості та розумінню важливості біології та ботаніки в сучасному світі та сприяти збереженню природи.

Список використаних джерел:

1. Ситник К. М. Ботанічні сади сучасність і майбутнє. *Український ботанічний журнал*. 2004. Т. 61, № 3. С. 3–6.
2. Мостов'як І. І., Шлапак В. П., Музика Г. І., Собченко В. Ф. Ботанічні сади і парки як осередки екологічного виховання і освіти. *II-й Всеукраїнський з'їзд екологів з міжнародною участю (Екологія/Ecology–2009)* : зб. наук. статей. Вінниця : ФОП Данилюк, 2009. С. 563–566.

БОТАНІЧНА, ГОСПОДАРСЬКО-БІОЛОГІЧНА, ТОВАРОЗНАВЧА ТА КУЛІНАРНА КЛАСИФІКАЦІЯ СТРАСТОЦВІТУ М'ЯСО-ЧЕРВОНОГО (*PASSIFLORA INCARNATA* L.)

Єгоркіна С. О., аспірантка

Полтавський національний університет ім. В. Г. Короленка

Для збільшення продукції плодівництва в лісостеповій зоні України велике значення має інтродукція субтропічних культур, адже вони заслуговують на більш широке поширення, бо відрізняються швидкоплідністю, здатністю рости на різних типах ґрунтів, є стійкими до патогенів та не належать до генетично модифікованих, тому їх культивування відносять до органічного землеробства [2].

Страстоцвіт м'ясо-червоний (*Passiflora incarnata* L.) - багаторічна трав'яниста ліана, стебло якої у вологих субтропіках досягає 6–9 м [1]. В умовах Кавказу надземна частина рослини щорічно відмирає, а навесні відростає зі сплячих бруньок, які зберігаються на кореневищі. Листки прості, знизу сіруваті, по краю дрібнопильчасті. У пазухах листків розвиваються вусики, якими рослина чіпляється за опору. Квітки дуже оригінальні, парні, поодинокі, двостатеві, великі (близько 5 см та більше в діаметрі), на довгих квітконіжках, пелюстки видовжені, блідо-лілові, з двоповерховим розташуванням ряних облямівок, над якими знаходиться ряд тичинок, а далі — ряд маточок.